

Thaïs.

Ensimmäinen näytös.

I Kuvaelma. Thebais erämaa, autio seutu Niilin rannalla. Joukko munkkia, jotka tänne ovat rakentaneet asuntonsa, ihmettelevät illallista syödessään poissa olevan luostariveljen Athanaelin viipymistä, samassa kun tämä saapuu alakuloisena ja huomattavasti liikutettuna. Hän kertoo toisille syvää paheksumista osoittaen huolensa. Aleksandriassa on kuuluisa hetääri ja näyttelijätär Thaïs, jonka hänkin oli nuoruudessaan tuntenut ja jota ei sen koommin ole voinut unhoittaa. Tämän huikeutelevaisuus sekä hurja elämä painavat kovasti hänen mieltään ja hän tahtoo pelastaa hänet jumalalle. Nähtyään sitten unissaan Thaïksen riemuitsevan yleisön edessä esiintyvän rakkaudenjumalattarena Afroditenä, vakaantuu hänessä päätös koettaa pelastaa Thaïksen sielu ja voittaa hänet, ijankaikkiseen elämään. Vakuutettuna siitä, että häntä siihen kutsuu korkeampi voima ja huolimatta kokeneen munkkivanhuksen Palemonin varoituksista, lähtee Athanael Aleksandriaan tehtävänsä täyttämään.

II Kuvaelma. Tultuaan kaupunkiin, etsii hän lapsuudenystävänsä Niciaan, erään nuoren ja rikkaan ylimyksen, joka sillä kertaa on Thaïksen rakastaja. Nicias on Thaïksen tähden muutamassa päivässä tuhlainut koko omaisuutensa ja pitää nyt jäähyväisjuhlan hänen kunniakseen. Nicias ottaa Athanaelin mitä sydä-

mellisimmin vastaan ja Athanael silloin kertoo hänelle, miksi on tullut Aleksandriaan ja kuullessaan, että Thaïs samana iltana saapuu juhlaan Nician luo, pyytää Athanael lainaksi paremman puvun voidakseen ottaa osaa pitoihin. Nicias suostuu siihen mielellään ja käskee kahden mielijattarensa pukea ja koristaa Athanaelin. Thaïs saapuu edellä tulleitten ystävien ja ihailijain innokkaasti tervehtimänä. Huomatessaan kummallisen, muista niin eroavan vieraan ja kuullessaan Niciaalta, missä tarkoituksessa tämä on tullut taloon tai oikeammin etsimään häntä, lähestyy hän kiemaillen ja kiusotellen Athanaelia ylistäen aistillista rakkautta. Munkki kuuntelee kasvavalla kiivaudella hänen sanojaan, kuitenkin luopumatta aikeestaan. Luvaten saapua Thaïksen luo tämän omaan palatsiin jättää Athanael inhoten meluisan juhlan.

Toinen näytös.

I Kuvaelma. Thaïs on tullut kotiin väsyneenä ja kyllästyneenä. Yksinäisyyden painostamana on hän ikävystynyt elämäänsä ja peläten että hänenkin kauneutensa on pian ohi, etsii hän lohdutusta Venukselta, jumalattareltaan ja suojelijattareltaan.

Samassa saapuu Athanael, jonka Thaïs rakastettavan leikkisästi ja kiihottavan kiemailevasti ottaa vastaan. Vähitellen kuitenkin munkin

vakuuttavan ankara puhe ja käytös saavat hänet levottomaksi, aina siihen määrin, että hän äkillisen pelon valtaamana heittäytyy hänen jalkoihinsa ja anoo armoa, luvaten tehdä kaikki, mitä Athanael vaatii, kunhan tämä vaan antaa hänen elää.

II Kuvaelma. Athanaelin ankaran ja pyhää intoa uhkuvan kaunopuheliaisuuden vaikuttamana on Thaïs yksin jäätyään yön hiljaisina hetkinä päättänyt hänen käskynsä mukaan jättää entisen syntisen elämänsä ja seurata häntä johonkin kaukaiseen luostariin. Ja löytäessään Athanaelin päivän koittaessa palatsin luona lepäämässä, ilmoittaa hän tämän päätöksensä. Mutta ennenkuin Athanael suostuu tähän uuhriin, vaatii hän Thaïksen hävittämään kaiken sen, mikä tähän asti on ollut hänen omaansa. Thaïs lupaa senkin, pyytäen saada pitää ainoastaan yhden ainoan esineen, vanhan kallisarvoisen Eroskuvan. Mutta kuullessaan että kuva on Nician lahjoittama, tempaa Athanael sen käteensä, ja paiskaa sen maahan, niin että kuva menee sirpaleiksi.

Sillä välin on Athanael sytyttänyt Thaïksen palatsin palamaan. Liekkien houkuttelemina kerääntyy siihen kaikenlaista kansaa, joukossa myös Nicias ja juhlassa olleita vieraita. Saadessaan kuulla Thaïksen päätöksen jättää Aleksandria, koettaa kansajoukko raivoissaan estää häntä siitä ja heidän vihansa kohdistuu ennenkaikkea Athanaeliin, joka on saanut aikaan kaiken tämän. Viimeisellä hetkellä onnistuu kuitenkin Niciaan, joka yhä rakastaa Thaïsta, pelastaa hänet sekä Athanaelin heittämällä kourallisen kultaa väkijoukkoon, jonka huomio siten kääntyy Thaïksesta ja Athanaelistä, niin että he pääsevät pakenemaan.

Kolmas näytös.

I Kuvaelma. Pitkän ja vaivaloisen vaelluksen jälkeen ovat Thaïs ja Athanael tulleet eräälle erämaan keitaalle. Thaïs kokonaan puutteen ja väsymyksen masentamana pyytää saada levätä, mutta saa osakseen vain ankaruutta. Kun hän ponnistuksistaan huolimatta vaipuu maahan ja Athanael huomaa samassa hänen veriset jalkansa, muuttuu hänen kovuutensa äkkiä suureksi hellyydeksi. Hän tuo Thaïkselle vettä keitaan lähteestä ja koettaa kaikin tavoin saada häntä virkoamaan ja voimistumaan. Ja kun samassa nunnat luostarista, jonne Athanael aikoi viedä hänet, saapuvat lähteelle, jättää hän Thaïksen heidän ja päänunnan Albineen huostaan.

II Kuvaelma. Athanael palaa takaisin munkkien luo Thebais erämaahan. Mutta hän ei olekkaan voinut kuolettaa omia inhimillisiä tunteitaan. Koettaessaan taivuttaa Thaïsta oikealle tielle on hänessä syttynyt palava rakkaus Thaïkseen. Thaïs yksin on hänen unelmissaan päivällä ja yöllä. Väliin näkee hän hänet hurmaaavana ja kiehtovana, väliin kuolemaisillaan. Kihduttavan levottomuuden ajamana rientää hän luostariin.

III Kuvaelma. Thaïksen voimat ovat lopussa ja Athanael tapaa hänet kuolemaisillaan. Thaïs tuntee hänet ja ylistää onneaan, että on saanut sielulleen rauhan, jolloin Athanael tunnustaa kaikki oppinsa olevan valhetta, että hän itse on kadottanut uskonsa kaikkeen muuhun, paitsi aistillisen rakkauden voimaan. Mutta Thaïs ei kuule häntä enää. Hän on näkevinään itse Jumalan ja kuullen pilvissä taivaallisten harppujen soiton hän vaipuu kuolleen maahan. Athanael epätoivoissaan syleilee hänen hengetöntä ruumistaan.